

Otvaranje računa za provedbu specifičnih transakcija proračuna i proračunskih korisnika

Danijela Stepić

Tamara Kelković Benko *

Ministar financija je sukladno članku 50., stavku 5. Zakona o proračunu¹ 13. listopada 2023. godine donio Pravilnik o načinu i uvjetima otvaranja računa za provedbu specifičnih transakcija proračuna i proračunskih korisnika (u daljnjem tekstu: Pravilnik). Pravilnik je objavljen u Narodnim novinama broj 123/23 od 23. listopada 2023. godine i stupio na snagu osmog dana od dana objave.

1. Uvod

Zakon o proračunu, članak 50., uređuje da državni proračun ima jedinstveni račun državnog proračuna koji se otvara i vodi u Hrvatskoj narodnoj banci i na kojem se ostvaruju svi priljevi i izvršavaju svi odljevi proračuna i proračunskih korisnika državnog proračuna te da jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: JLP(R)S) ima jedinstveni račun proračuna koji se otvara i vodi u kreditnoj instituciji i na kojem se ostvaruju svi priljevi i izvršavaju svi odljevi proračuna i proračunskih korisnika JLP(R)S. Nadalje, Zakon o proračunu propisuje da se iznimno za provedbu specifičnih transakcija proračuna i proračunskih korisnika, može otvoriti račun, ali je prije toga potrebno ishoditi suglasnost ministra financija odnosno načelnika, gradonačelnika, župana. Način i uvjete otvaranja računa za provedbu specifičnih transakcija proračuna i proračunskih korisnika ministar financija propisuje pravilnikom. Slijedom navedenoga, Ministarstvo financija pristupilo je izradi Pravilnika u kojem je detaljnije uređen način i uvjeti otvaranja računa za specifične transakcije proračuna i proračunskih korisnika državnog proračuna i proračuna JLP(R)S te način i pravila izvršavanja istih. **Pod pojmom specifičnih transakcija podrazumijevaju se platne transakcije proračuna i proračunskih korisnika koje se po svojoj svrsi, namjeni, načinu provođenja i ostalim obilježjima ne mogu provoditi izravno preko jedinstvenog računa proračuna.**

Iako to Zakonom o proračunu nije propisano, a kako bi na jednom mjestu bili obuhvaćeni svi računi za provedbu platnih transakcija proračuna i proračunskih korisnika, Pravilnikom su obuhvaćeni i računi proračunskih korisnika koji su izuzeti od obveze uplate prihoda i primitaka na jedinstveni račun proračuna i koji posluju preko računa otvorenih u kreditnim institucijama.

Odredbe Pravilnika odnose se na državni proračun, proračunske korisnike državnog proračuna te proračune JLP(R)S

i njihove proračunske korisnike, ali i na Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Hrvatski zavod za zapošljavanje koji su izvanproračunski korisnici organizacijski uključen u državni proračun.

2. Upravljanje novčanim sredstvima

Zakon o proračunu propisuje da novčanim sredstvima na računima proračuna upravlja ministar financija odnosno načelnik, gradonačelnik, župan poštujući načela sigurnosti, likvidnosti i isplativosti ulaganja. Novčana sredstva mogu se polagati u Hrvatsku narodnu banku, kreditnu instituciju te ulagati u vrijednosne papire Republike Hrvatske na temelju odluke koju donosi ministar financija odnosno načelnik, gradonačelnik, župan, ali se ne smiju se ulagati u dionice i udjele pravnih osoba. Raspoloživim novčanim sredstvima na računima proračunskih korisnika koji su godišnjim zakonom o izvršavanju državnog proračuna izuzeti od obveze uplate svih priljeva i izvršavanja svih odljeva s jedinstvenog računa državnog proračuna upravlja čelnik proračunskog korisnika poštujući ranije navedena načela.

3. Poslovanje preko jedinstvenog računa proračuna

Poslovanje preko jedinstvenog računa proračuna odnosno upravljanje javnim sredstvima kroz sustav riznice u Republici Hrvatskoj započelo je još davne 2005. godine provedenom analizom poslovanja proračunskih korisnika po računima otvorenim u kreditnim institucijama kako bi se stvorili uvjeti za njihovo zatvaranje. Sam postupak zatvaranja računa i prelazak na poslovanje preko jedinstvenog računa državnog proračuna za proračunske korisnike na razini razdjela organizacijske klasifikacije uslijedio je u 2006. godini, a potom je u 2007. godini broj korisnika koji posluju preko jedinstvenog računa državnog proračuna povećan za tri izvanproračunska korisnika (Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje).

Tijekom godina broj korisnika koji posluju preko jedinstvenog računa državnog proračuna se povećavao tako da je krajem 2022. godine on iznosio 128 korisnika, uz dodatnih

* Danijela Stepić, mag. spec. oec, Tamara Kelković Benko, dipl. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

¹ Narodne novine, br. 144/21.

138 proračunskih korisnika u sustavu pravosuđa koji najveći dio rashoda izvršava s računa državnog proračuna u sustavu kolekcije, od ukupno 616 proračunskih korisnika za koje se sredstva osiguravaju u državnom proračunu Republike Hrvatske. Od proračunskih korisnika izvan sustava jedinstvenog računa državnog proračuna, njih 198 (fakulteti, instituti, muzeji, državni arhivi, nacionalni parkovi i parkovi prirode i dr.) svoje poslovanje obavljaju preko računa u kreditnim institucijama jer su izuzeti od uplate vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka na jedinstveni račun državnog proračuna. Navedeni korisnici svoje prihode i primitke te rashode i izdatke mjesečno evidentiraju u sustavu državne riznice kako bi podaci o izvršenju državnog proračuna bili sveobuhvatni.

Uzimajući u obzir visinu rashoda i izdataka u državnom proračunu koja se izvršava preko jedinstvenog računa državnog proračuna govorimo o 98,0 % rashoda i izdataka (u izvršenju proračuna za 2022. godinu), dok se svega 2,0 % rashoda i izdataka proračunskih korisnika evidentira mjesečno u sustavu državne riznice. Što se tiče ostvarenja prihoda i primitaka, u 2022. godini 97,6 % je ostvareno uplatom na jedinstveni račun državnog proračuna, dok je 2,4% prihoda i primitaka mjesečno evidentirano u informacijskom sustavu državne riznice.

Ministarstvo financija za sada ne raspolaže podacima o ukupnim priljevima i odljevima s jedinstvenih računa proračuna JLP(R)S, stoga se u Pravilniku propisuje obveza izvještavanja o istome o čemu više u nastavku ovog teksta.

Poslovanja preko jedinstvenog računa proračuna, kako državnog tako i proračuna JLP(R)S-a, ukazuje na brojne prednosti od kojih izdvajamo:

- bolje praćenje i nadzor naplate prihoda i primitaka i pravovremeno izvršavanje rashoda i izdataka,
- učinkovitije upravljanje javnim sredstvima odnosno viškovima i manjkovima, što može rezultirati smanjenjem troškova zaduživanja i/ili ostvarenjem prihoda od kamata na uložene viškove sredstava,
- pravovremeno izvještavanje o izvršenju proračuna svih sudionika uključujući i zainteresiranu javnost.

4. Specifične transakcije proračuna i proračunskih korisnika

Kako je uvodno i navedeno, Pravilnikom se uređuju specifične transakcije i to transakcije prikupljanja dijela prihoda, primitaka i drugih priljeva, transakcije izvršavanja dijela rashoda, izdataka i drugih odljeva, transakcije čija je provedba uvjetovana otvaranjem zasebnog računa temeljem zakona, propisa i drugih akata te tehničke i obračunske transakcije. Za provedbu specifičnih transakcija državnog proračuna i proračunskih korisnika državnog proračuna mogu se otvoriti računi u Hrvatskoj narodnoj banci i u kreditnoj instituciji, dok se za specifične transakcije JLP(R)S-a i proračunskih korisnika JLP(R)S-a računi mogu otvoriti u kreditnoj instituciji.

Transakcije prikupljanja dijela prihoda, primitaka i drugih priljeva obuhvaćaju:

1. uplatu i raspored zajedničkih prihoda,
2. iznimno, uplatu i raspored prihoda, primitaka i drugih priljeva proračuna i proračunskog korisnika te

3. iznimno, uplatu prihoda, primitaka i drugih priljeva od institucija i tijela Europske unije, međunarodnih organizacija i institucija te inozemnih vlada u slučaju ako je uplata uvjetovana otvaranjem zasebnog računa izvan jedinstvenog računa proračuna.

Transakcije izvršavanja dijela rashoda, izdataka i drugih odljeva obuhvaćaju:

1. isplatu rashoda za zaposlene za proračunske korisnike državnog proračuna,
2. isplatu subvencija, pomoći, donacija i naknada građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i drugih naknada u kojima je broj krajnjih primatelja veći od 5000 mjesečno, uključujući i isplate rashoda, izdataka i drugih odljeva koje se izvršavaju sukladno propisima Europske unije za proračunske korisnike državnog proračuna,
3. isplatu rashoda, izdataka i drugih odljeva u sustavu kolekcije za proračunske korisnike državnog proračuna,
4. isplatu rashoda putem poštanskih uputnica ili drugih oblika neposredne isplate sredstava krajnjim primateljima za proračunske korisnike državnog proračuna te proračune i proračunske korisnike JLP(R)S-a.

Transakcije čija je provedba uvjetovana otvaranjem zasebnog računa temeljem zakona, propisa i drugih akata obuhvaćaju:

1. uplatu i isplatu u stranim valutama s kojima Hrvatska narodna banka i kreditne institucije ne posluju za proračun i proračunske korisnike državnog proračuna te proračunske korisnike JLP(R)S-a,
2. iznimno, provedbu financijskih instrumenata te projekata koji se financiraju iz sredstava Europske unije u slučaju ako je uplata uvjetovana otvaranjem zasebnog računa izvan jedinstvenog računa proračuna,
3. iznimno, provedbu programa, projekata i/ili aktivnosti u slučajevima ako je provedba programa, projekta i/ili aktivnosti uvjetovana otvaranjem zasebnog računa izvan jedinstvenog računa proračuna.

Tehničke i obračunske transakcije obuhvaćaju:

1. isplatu rashoda i izdataka te naplatu prihoda i primitaka prijebojem kada je primatelj rashoda i izdataka istovremeno porezni dužnik,
2. isplatu gotovog novca za korisnike državnog proračuna.

5. Računi za prikupljanje dijela prihoda, primitaka i drugih priljeva

U Pravilniku su propisani računi za provedbu pojedinih specifičnih transakcija prema njihovim vrstama, tako da se računi za prikupljanje dijela prihoda, primitaka i drugih priljeva dijele na račune za uplatu i raspored zajedničkih prihoda, račune za uplatu i raspored prihoda, primitaka i drugih priljeva proračuna i proračunskih korisnika te računi za uplatu prihoda, primitaka i drugih priljeva od institucija i tijela Europske unije, međunarodnih organizacija i institucija te inozemnih vlada. Ovdje je još potrebno napomenuti da računi iz ove skupine služe isključivo za prikupljanje prihoda, primitaka i drugih priljeva, da se sredstva s njih raspoređuju najčešće na račune proračuna i/ili proračunskih

korisnika, a ne isplaćuju se krajnjim primateljima. Iznimno, s navedenih računa mogu se vršiti povrati sredstava, preknjiženja ili ispravci prijenosom pogrešno ili više uplaćenih sredstava na način i uz suglasnost kako je to propisuje naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba za proračunsku godinu kojeg donosi ministar financija temeljem godišnjih zakona o izvršavanju državnog proračuna odnosno na način i uz suglasnost kako je propisano odlukom načelnika, gradonačelnika, župana.

Račun za uplatu i raspored zajedničkih prihoda (oznaka namjene računa 17 – račun posebnih namjena za naplatu zajedničkih prihoda proračuna, sukladno Odluci o transakcijskim računima²) otvara ministar financija u Hrvatskoj narodnoj banci. Na račun za uplatu i raspored zajedničkih prihoda uplaćuju se zajednički prihodi državnog proračuna, proračuna JLP(R)S, druge pravne osobe i/ili organizacije. Zajednički prihod se o ovog računa raspoređuje najkasnije idućeg radnog dana od dana uplate na jedinstveni račun državnog proračuna, račun proračuna JLP(R)S odnosno na račun druge pravne osobe i/ili organizacije na zakonom i drugim propisima utvrđeni način.

Zahtjev za otvaranje računa za uplatu i raspored zajedničkih prihoda dostavlja se Ministarstvu financija zajedno s dokumentacijom koja potkrepljuje opravdanost zahtjeva.

Također, ovim Pravilnikom dana je mogućnost JLP(R)S da ako ostvaruje zajednički prihod, primjerice s drugom JLP(R)S i/ili proračunskim korisnikom odnosno drugom pravnom osobom i/ili organizacijom, a isti prihod se ne raspoređuje na račun državnog proračuna i nije utvrđen u naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba za proračunsku godinu kojeg donosi ministar financija, može otvoriti račun u kreditnoj instituciji na kojeg će se isti prihod uplaćivati i s kojeg će se raspoređivati najkasnije idućeg radnog dana na račun JLP(R)S, proračunskog korisnika, druge pravne osobe i/ili koje navedeni prihod dijele.

Račun za uplatu i raspored prihoda, primitaka i drugih priljeva proračuna i proračunskih korisnika otvara ministar financija odnosno načelnik, gradonačelnik ili župan u Hrvatskoj narodnoj banci i/ili kreditnoj instituciji. Račun se otvara prema vrsti prihoda koja se na njega prikuplja i/ili prema proračunskom korisniku i to u slučaju ako prihodi koji se prikupljaju nisu označeni brojčanom oznakom vrste prihoda kako bi bili prepoznatljivi prilikom uplate na jedinstveni račun proračuna (primjerice uplate novčanih kazni iz inozemstva za proračunske korisnike državnog proračuna) ili u slučaju da se lakše prepoznaju ako se uplaćuju prema proračunskom korisniku. Sredstva prikupljena na ovaj račun raspoređuju se na isključivo na račun proračuna (državnog ili lokalnog) najkasnije idućeg dana od dana uplate. Iznimno, neprepoznate uplate na ovaj račun raspoređuju se na jedinstveni račun proračuna po primitku uputa za evidentiranje. U slučaju pogrešnih uplata ili više uplaćenih sredstava, novčana sredstva mogu se iznimno vratiti uplatiteljima s navedenog računa na način i u rokovima koje

uputom propisuju ministar financija odnosno načelnik, gradonačelnik ili župan.

Račun za uplatu i raspored prihoda, primitaka i drugih priljeva od institucija i tijela Europske unije, međunarodnih organizacija i institucija te inozemnih vlada otvara ministar financija odnosno načelnik, gradonačelnik ili župan u Hrvatskoj narodnoj banci odnosno kreditnoj instituciji ako je isto uvjetovano ugovorom s davateljem sredstava ili nekim drugim aktom. Sredstva uplaćena na navedeni račun raspoređuju se isključivo na jedinstveni račun proračuna idućeg radnog dana od dana uplate. Ovdje je važno napomenuti da se ne radi o računu koji se koristi za provedbu projekata sufinanciranih iz strukturnih fondova Europske unije, a za koje otvaranje posebnih računa zahtijeva nadležno tijelo za provedbu projekta.

6. Računi za izvršavanje dijela rashoda, izdataka i drugih odljeva

Računi za izvršavanje dijela rashoda, izdataka i drugih odljeva, opisani u Pravilniku, dijele se na račune za isplatu rashoda za zaposlene za proračunske korisnike državnog proračuna, račune za isplatu subvencija, pomoći, donacija i naknada građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i drugih naknada u kojima je broj krajnjih primatelja veći od 5000 mjesečno, uključujući i isplate rashoda, izdataka i drugih odljeva koje se izvršavaju sukladno propisima Europske unije, također za proračunske korisnike državnog proračuna, račune za isplatu rashoda, izdataka i drugih odljeva u sustavu kolekcije za proračunske korisnike državnog proračuna te račune za isplatu rashoda putem poštanskih uputnica ili drugih oblika neposredne isplate sredstava krajnjim primateljima.

Napominjemo da se ovi računi koriste uglavnom za isplate novčanih sredstava većem broju krajnjih primatelja i prolaznog su karaktera. Sredstva se uplaćuju isključivo s jedinstvenog računa državnog proračuna i istog dana prenose na račune krajnjih primatelja. Iznimno, u slučajevima kada su računi krajnjih primatelja neprepoznati ili neispravni, na račune iz ove skupine mogu se primiti i uplate za neprovedene platne naloge i sredstva uplaćena greškom uplatitelja (uglavnom uplate sredstava s računa kreditnih institucija) odnosno povrati sredstava od krajnjeg primatelja ako je iste inicirao nadležni proračunski korisnik državnog proračuna. Za uplaćena sredstva na ovaj način, proračunski korisnik državnog proračuna, koji vodi poslovanje po računu, dužan je naložiti vraćanje neisplaćenih sredstava na račun državnog proračuna najkasnije u roku od tri dana od dana uplate. Iznimka su jedino platni nalozi za koje se utvrdi ispravan račun i koja se mogu ponovno doznačiti krajnjem primatelju u roku od tri radna dana od dana uplate.

Račun za isplatu rashoda za zaposlene za proračunske korisnike državnog proračuna vrste 631 otvara ministar financija u Hrvatskoj narodnoj banci temeljem **zahtjeva za otvaranje računa** na propisanom obrascu kojeg proračunski korisnik upućuje Ministarstvu financija, a kojem se prilaže sva potrebna dokumentacija (primjerice rješenje nadležnog registarskog tijela o osnivanju ili drugi jednakovrijedni dokument, obrazac prijave potpisa, preslika osobne iskaznice

² Narodne novine, br. 57/19., 139/21. i 148/22.

ili putovnice osobe ovlaštene za zastupanje). Na ovaj račun uplaćuju se sredstva po nalogu proračunskog korisnika državnog proračuna, na teret rashoda državnog proračuna i to prvenstveno rashoda za zaposlene. Proračunski korisnici državnog proračuna, ako nisu tehnički osigurali isplatu direktno s jedinstvenog računa državnog proračuna, mogu s ovog računa isplaćivati naknade troškova zaposlenima i to rashode za službena putovanja i slično. Također s ovih računa isplaćuju se naknade za rad u upravljačkim tijelima, ugovori o djelu, autorski honorari za fizičke osobe koje nisu zaposlenici proračunskog korisnika državnog proračuna. Namjena računa je više tehničkog karaktera jer olakšava isplatu sredstava velikom broju krajnjih primatelja, a i ponovnu uplatu sredstava u korist jedinstvenog računa proračuna (primjerice doprinosa za mirovinsko osiguranje koji se obračunavaju pri navedenim isplatama, a uplaćuju na jedinstveni račun državnog proračuna).

Račun za isplatu subvencija, pomoći, donacija i naknada građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i drugih naknada u kojima je broj krajnjih primatelja veći od 5000 mjesečno uključujući i isplatu rashoda, izdataka i drugih odljeva koje se izvršavaju sukladno propisima Europske unije vrste 632 otvara ministar financija u Hrvatskoj narodnoj banci temeljem zahtjeva za otvaranje računa na način kako je ranije opisano. Kao i kod prethodnog računa i ovdje je bitno naglasiti da se radi o isplatama rashoda državnog proračuna velikom broju krajnjih primatelja za koje proračunski korisnici nisu osigurali tehničke preduvjete za drugačije oblike isplate ili bi pojedinačna isplata s računa državnog proračuna opteretila bazu dobavljača unesenih u informacijski sustav državne riznice. Primjerice navedene račune koristi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za isplatu potpora poljoprivrednicima, Hrvatski zavod za zapošljavanje za isplatu mjera aktivne politike zapošljavanja i drugi.

Račun za te isplatu rashoda, izdataka i drugih odljeva u sustavu kolekcije za proračunske korisnike državnog proračuna vrste 632 otvara ministar financija u Hrvatskoj narodnoj banci također temeljem zahtjeva za otvaranje računa kojeg Ministarstvu financija upućuje proračunski korisnik. Primjer proračunskog korisnika koji posluje na ovaj način je Ministarstvo pravosuđa i uprave kada velikom broju dislociranih proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti (sudovi, županijska državna odvjetništva, zatvori i kaznonice) isplaćuje sredstva za materijalne rashode.

Opisane račune za izvršavanje dijela rashoda, izdataka i drugih odljeva ne koriste JLP(R)S jer oni spomenute isplate mogu provoditi s računa za redovno poslovanje otvorenih u kreditnim institucijama.

Račun za isplatu rashoda putem poštanskih uputnica ili drugih oblika neposredne isplate sredstava krajnjim primateljima vrste 15 otvara kreditna institucija ili drugi pružatelj platnih usluga temeljem ugovora kojeg zaključuje s proračunskim korisnikom državnog ili proračuna JLP(R)S, a u svrhu isplate gotovog novca fizičkih osobama koji nemaju otvoren svoj račun. Isplata se provodi putem poštanskih uputnica na adresu krajnjih primatelja ili se podiže gotovina na šalterima kreditne institucije ili drugog pružatelja plat-

nih usluga. Sredstva za isplatu doznavačavaju se s računa proračuna ili proračunskog korisnika na ovaj račun, a potom se isplaćuju krajnjim primateljima. Ako se sredstva s računa ne doznače krajnjem primatelju u ugovorenom roku, kreditna institucija i/ili drugi pružatelj platnih usluga izvršava povrat sredstava na račun s kojeg su ista i isplaćena.

7. Računi otvoreni temeljem zakona, propisa i drugih akata

Obveznici primjene ovoga Pravilnika odnosno državni proračun, proračunski korisnici državnog proračuna te proračuni JLP(R)S i njihovi proračunski korisnici mogu otvoriti račun za specifične transakcije čija je provedba uvjetovana otvaranjem zasebnog računa temeljem zakona, propisa i drugih akata. Navedeno se odnosi na račune za uplatu i isplatu u stranim valutama s kojima Hrvatska narodna banka i kreditne institucije ne posluju za proračun i proračunske korisnike državnog proračuna te proračunske korisnike JLP(R)S, račune za provedbu financijskih instrumenata te projekata koji se financiraju iz sredstava Europske unije i svih drugih projekata **isključivo ako je uplata uvjetovana otvaranjem zasebnog računa** izvan jedinstvenog računa proračuna.

Računi otvoreni temeljem zakona, propisa i drugih akata otvaraju se u kreditnoj instituciji i/ili Hrvatskoj narodnoj banci uz prethodnu suglasnost ministra financija odnosno načelnika, gradonačelnika ili župana.

8. Računi proračunskih subjekata izuzetih od obveze uplate prihoda i primitaka na jedinstveni račun proračuna

Zakon o proračunu daje **mogućnost izuzeća** od uplate prihoda, primitaka i drugih priljeva na jedinstveni račun proračuna te izvršavanje rashoda, izdataka i drugih odljeva s jedinstvenog računa proračuna za proračunske korisnike državnog proračuna i proračuna JLP(R)S **utvrđene zakonom ili odlukom o izvršavanju proračuna**. Ovi korisnici otvaraju račun u kreditnoj instituciji uz suglasnost ministra financija odnosno načelnika, gradonačelnika ili župana.

Zahtjev za izdavanje suglasnosti za otvaranje računa i dokumentaciju kojom se potkrepljuje opravdanost otvaranja računa, proračunski korisnik državnog proračuna te diplomatska misija, konzularni ured i drugo predstavničko tijelo Republike Hrvatske u inozemstvu dostavlja Ministarstvu financija **putem nadležnog proračunskog korisnika** na razini razdjela organizacijske klasifikacije, dok zahtjev za izdavanje suglasnosti za otvaranje računa proračunski korisnik JLP(R)S dostavlja nadležnoj JLP(R)S.

9. Vođenje evidencija računa

Proračunski korisnici državnog proračuna na razini razdjela organizacijske klasifikacije **vođe popis** svojih aktivnih računa i aktivnih računa proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti, dok Ministarstvo financija vodi evidenciju aktivnih računa državnog proračuna i računa proračunskih korisnika državnog proračuna. Također, JLP(R)S vodi evidenciju aktivnih računa proračuna i proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti.

Nadalje, Ministarstvo financija odnosno JLP(R)S **prikuplja ju podatke o stanju novčanih sredstava** na svim računima

proračuna i proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti s obzirom da su podaci o stanju novčanih sredstava na računima proračuna i proračunskih korisnika na početku i na kraju proračunske godine sastavni dio obrazloženja ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka i dopunjuju podatke iz računa prihoda i rashoda i računa financiranja pri izradi **godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna i proračuna JLP(R)S** sukladno odredbama Pravilnika o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna i financijskog plana³.

Slijedom navedenoga, proračunski korisnici državnog proračuna na razini razdjela organizacijske klasifikacije dužni su Ministarstvu financija do 10. veljače tekuće godine dostaviti podatke o stanju novčanih sredstava, na svim svojim računima i računima proračunskih korisnika iz nadležnosti, u domaćoj i stranoj valuti sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine razvrstano po izvorima financiranja. Također, proračunski korisnici JLP(R)S dužni su nadležnoj JLP(R)S do 10. veljače tekuće godine dostaviti podatke o novčanim sredstvima na računima u domaćoj i stranim valutama sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine.

10. Podaci o obuhvatu priljeva i odljeva preko jedinstvenog računa proračuna JLP(R)S

Kako bi Ministarstvo financija raspolagalo s podacima o poslovanju JLP(R)S preko jedinstvenih računa proračuna, JLP(R)S su dužne dostavljati podatke o postotnom udjelu priljeva proračuna i proračunskih korisnika ostvarenih na jedinstvenom računu proračuna u odnosu na ukupno ostvarene priljeve proračuna i proračunskih korisnika odnosno podatke o postotnom udjelu odljeva proračuna i proračunskih korisnika koji se izvršavaju izravno s jedinstvenog računa proračuna u odnosu na ukupne odljeve proračuna i proračunskih korisnika. Podaci se dostavljaju Ministarstvu financija dva puta tijekom godine i to do 1. ožujka tekuće godine za razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca prethodne godine odnosno do 1. rujna tekuće godine za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja tekuće godine.

Ukupno ostvareni priljevi proračuna i proračunskih korisnika uključuju priljeve ostvarene preko jedinstvenog računa proračuna i priljeve ostvarene preko svih ostalih računa proračuna i proračunskih korisnika otvorenih u skladu s odredbama Pravilnika, dok ukupno izvršeni odljevi proračuna i proračunskih korisnika uključuju odljeve izvršene s jedinstvenog računa proračuna i odljeve izvršene s ostalih računa proračuna i proračunskih korisnika.

11. Zatvaranje računa proračuna i proračunskih korisnika

Računi za specifične transakcije, koji su predmet ovog Pravilnika, kao i računi proračunskih korisnika koji su zakonom ili odlukom o izvršavanju proračuna izuzeti od uplate na jedinstveni račun proračuna se zatvaraju u slučajevima statusne promjene ili prestanka s radom proračuna i/ili proračunskog korisnika za čije poslovanje su pojedini računi bili otvoreni i prestanka svrhe za koju je pojedini račun otvoren (primjerice prestanka ili promjene zakonske osnove koja je

uvjetovala otvaranje posebnog računa ili završetka projekta za koji je račun bio otvoren).

Zahtjev za zatvaranje računa, otvorenog u Hrvatskoj narodnoj banci, proračunski korisnik državnog proračuna, JLP(R)S, druga pravna osoba i/ili organizacija dostavlja Ministarstvu financija, koje zaprimljeni zahtjev upućuje Hrvatskoj narodnoj banci na daljnje postupanje. Nadalje, zahtjev za zatvaranje računa, otvorenog u kreditnoj instituciji na ime Ministarstva financija, proračunski korisnik državnog proračuna dostavlja Ministarstvu financija koje zaprimljeni zahtjev upućuje kreditnoj instituciji na daljnje postupanje. Zahtjev za zatvaranje računa, otvorenog u kreditnoj instituciji na ime proračunskog korisnika državnog proračuna ili proračunskog korisnika JLP(R)S, proračunski korisnik dostavlja kreditnoj instituciji. Obavijest o zatvorenom računu proračunski korisnik dostavlja Ministarstvu financija putem nadležnog proračunskog korisnika na razini razdjela organizacijske klasifikacije odnosno nadležnoj JLP(R)S.

12. Usklađivanje poslovanja po računima s odredbama Pravilnika

Obveznici primjene Pravilnika odnosno proračuni i proračunski korisnik dužni su u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Pravilnika uskladiti način izvršavanja specifičnih i ostalih transakcija s odredbama Pravilnika. Nakon provedenog usklađenja, odnosno ako je utvrđeno da je prestala svrha za koju su pojedini računi bili otvoreni, obveznici primjene Pravilnika dužni su zatvoriti račune na način kako je prethodno opisano. Iznimno, ministar financija odnosno načelnik, gradonačelnik ili župan, na zahtjev i uz obrazloženje proračuna i/ili proračunskog korisnika, mogu produžiti rok usklađenja i zatvaranja računa.

13. Zaključak

Ranije važećim Zakonom o proračunu⁴, članak 60., koji je bio na snazi do kraja 2021. godine, bilo je propisano da državni proračun i proračuni JLP(R)S imaju jedan račun za sva plaćanja. Međutim, osim ovih računa u praksi postoje i drugi računi za novčane transakcije koje provode proračuni (državni i lokalni) i proračunski korisnici. Razlog za njihovo postojanje je uglavnom tehničke prirode jer je gotovo nemoguće sve platne transakcije provoditi s jednog transakcijskog računa, posebno ako se radi o velikom broju krajnjih primatelja sredstava. Također, za uplate prihoda, primitaka i drugih priljeva proračuna i proračunskih korisnika potrebno je osigurati sustav jednostavnog i pouzdanog prepoznavanja svake pojedine uplate kako bi se ista rasporedila na „pravo mjesto“ što znači da bi odmah bila evidentirana po svojoj prirodnoj vrsti i na proračun odnosno proračunskog korisnika kojem pripada.

Sustav računa za upravljanje javnim financijama je složen i dinamičan i upravo se novim Zakonom o proračunu i ovim Pravilnikom nastojalo omogućiti funkcionalno poslovanje prilagođeno postojećim poslovnim i tehničkim mogućnostima. Od proračuna i proračunskih korisnika očekuje se usklađivanje financijskog poslovanja na opisani i propisani način što će u konačnici omogućiti učinkovitije i transparentnije upravljanje javnim sredstvima.

³ Narodne novine, br. 85/23.

⁴ Narodne novine, br. 87/08., 136/12. i 15/15.